

TIEN BIJBELSE AMBTSDRAGERS

2. DE ACTIVERENDE AMBTSDRAGER: DEBORA

Als we bedenken dat een kenmerk van het ambt is, dat het niet alleen functioneert, maar ook *doet* functioneren, dan is Debora een echte ambtsdrager geweest. Haar naam mag dan '*honingbij*' betekenen, deze zoete naam past nauwelijks bij deze formidabele vrouw. Debora. Richter van Israël. In de verwarde Richterentijd, toen ieder maar deed 'wat recht was in zijn ogen'. En dat was dikwijls meer krom dan recht: "*Weer deden de kinderen van Israël wat slecht was in de ogen van de Heer*" (vertaling J. Soetendorp).

De Israëlieten leefden nog te midden van de autochtone inwoners van Kanaän. Charismatische leiders wisselden elkaar af en wisten de stammen van het volk bijeen te houden. Rechters werden zij genoemd. Net als eens Mozes spraken zij inderdaad recht. Debora hield geregeld zitting. Onder de zogeheten 'Debora-palm'. Centrum van het geldende Israëlitische recht.

Maar die midden in het land gelegen plaats, tussen Bethel en Rama, op het gebergte van Efraïm, was toch meer dan een soort 'gerechtshof'. Debora was ook *profetes*. Zij had van de HERE de gave van de profetie gekregen en zo was zij vertolker van het Woord. God is immers bij zijn volk op de wijze van het Woord.

Een vrouwelijke ambtsdrager. Dat mag opmerkelijk heten in de traditie van het oude volk, voortijdig, vreemd aan de mannencultuur van Israël. Maar het valt op dat de schrijver van Richteren haar zonder enige terughouding of reserve beschrijft als leidsvrouw van Israël. Terwijl het toch echt niet gaat om een tijdelijk, kortstondig intermezzo, maar om een jarenlange ambtsperiode.

Volledig en volop vrouw in het ambt. Getrouwd. Maar haar man is in de Schrift niet meer dan een naam, Lappidot. Het gaat om háár! Zij ontleent haar betekenis niet aan de positie van haar man.

In haar lied wordt zij genoemd 'moeder in Israël'. In bevindelijke kringen noemt men een in het geloof 'doorgeleide' vrouw ook wel zo....Maar of dat terecht is? Debora was strijdbaar, meer een Kenau dan een heilige Theresa. Deze ambtsdrager van het Woord treedt zeer resoluut op.

Daar is alle reden toe. Haar volk wordt geknecht door barse vijanden. Het volksbestaan wordt bedreigd door Jabin, de koning van de Kanaänieten en diens leger, geleid door generaal Sisera. Een strijdmacht van 900 strijdwagens, pantserwagens der oudheid, houdt de Israëlieten in toom.

Debora neemt het initiatief tot krachtig verzet. Zij *activeert* Barak, leider uit de stam van Naftali en geeft hem aanwijzingen hoe hij met tienduizend man de berg Tabor op moet om van daar af de vijand te verslaan. Dit als opdracht van de God van Israël, wiens profetes zij is.

Barak doet zijn naam, 'Bliksem', weinig eer aan. Hij wil alleen in actie komen als zij, Debora, meetrekt. Dat zal gebeuren. Maar de eer van de overwinning zal hem ontgaan: een vrouw, Jaël, zal generaal Sisera de laatste slag toebrengen.

In de beschrijving van de veldslag proeven we duidelijk, hoezeer het God is die de overwinning geeft. Een hevige onweersbui doet de beek Kison buiten zijn oevers treden, het land in een drassig moeras veranderen, zodat de zware strijdswagens wegzakken en de berijders in paniek raken. Jaël brengt Sisera om in haar tent. Het gevaar wijkt, de vijand is verslagen, de vrede keert terug. Israël ademt op. Veertig jaren van rust volgen.

Het Lied van Debora, een indrukwekkend gedicht, aan haar toegeschreven, in beurtzang met Barak gezongen, is één van de oudste Bijbelgedeelten. Een lied dat Gods overwinning bezingt, maar ook de sterke rol van deze vrouw.

Debora staat daar als moeder van haar volk, type van profetische daadkracht. Zij geeft krachtig leiding en motiveert de duizenden van Naftali en Zebulon. Een activerende ambtsdrager!

Als we over deze figuur en haar strijd mediteren, komen we een kant van het ambt op het spoor, die voor alle tijden van belang is, ook voor de onze: het activeren, warm maken voor geloof en kerk, bemoedigen in de strijd van het leven.

Net als Debora mogen we terug vallen op een God, die de overwinning geeft.

Toch, denkend over de tijd en de strijd in Richteren, ontkomen we niet aan gevoelens van bevreemding over "de oorlogen des Heren". De vertwijfelde moeder van Sisera, ten tonele gevoerd in het slot van Debora's lied, spreekt menigeen niet minder aan dan de kordate 'moeder in Israël'. De verschrikkingen van de primitieve oorlog waren niet minder gruwelijk dan die van de moderne oorlog. Heeft Drewermann gelijk, die vindt dat de onweersgod van Debora verdacht veel lijkt op de natuurgod Baäl van Kanaän? Dat lijkt mij toch te weinig eer voor Israëls God. Hij gaat, ook in het lied van Debora, de menselijke maat ver te boven. Hij toont zich een betrouwbare Toevlucht voor een volk in nood. En ook een inspirerende kracht voor zijn dienaars-ambtsdrager Debora.

Dat neemt niet weg, dat de openbaring van Israëls God voortgaat. In Jezus Christus komt Hij ons nader als liefdevolle Vader. Jezus' "strijdswagen" is een ezeltje, Zijn overwinning wordt behaald door verzoenend lijden en de glorie van Pasen. En ambtsdragers in zijn dienst weten: "*Niet door kracht of geweld, maar door mijn Geest...*"